

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutam ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 2 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.
Előfizethető a kiadói hivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felelős szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este.
Szerkesztőség: Kigyó-utca 9. sz. Kiadói hivatal: Szt.-István-tér 1. sz.
Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

A gazdasági kiegyezés.

(K. Ö.) Kormányzati bölcsességét a Bánffy-kormányzatnak a taktika képezi. Nem az a politikai érzék, mely a viszonyok alakulását magasabb nemzeti célok érdekében tudja kiaknázni. Ezt ne keressük a mi kormányunkban. Hanem csak azt a taktikát, mely a kormány állásának megerősítésében és pártpolitikai célok érdekében mesterkedik. Nagyon sok rosszat köszönhet a magyar nemzet Bánffy taktikájának. A legnagyobb árat azonban a gazdasági kiegyezés eltaktikázásában fizeti meg.

A kiegyezésre vonatkozó törvényjavaslatokat benyújtották úgy nálunk, mint Ausztriában, de már akkor megmondottuk, hogy ezeket komolyan nem vesszük. Ez tényleg igaznak bizonyult. És a Bánffy-kormány azóta a milyen veszedelmes, olyan a maga nemében páratlan játékot űz a kiegyezés dolgában. A koronával szemben a gazdasági kiegyezés rendíthetetlen hívének vallja magát. Mert habár a 67: XII. t.-cz. a vám- és kereskedelmi szövetséget nem a pragmatika-szankció-szerűségét folyományának, hanem a közjogi helyzetből folyó óhajnak mondja, mégis attól lehet tartani, hogy a vám- és kereskedelmi szövetség felbontása hatással lesz a két állam politikai viszonyaira. A minthogy a vám- és kereskedelmi szövetséget az érdekek kölcsönös érintkezései (67: XII. t.-cz. 59. §.) teszik

kívánatossá, joggal feltehető, hogy annak felbontása a politikai érdekek szétválasztásának először csak kísérletére, azután talán magának a kapocsnak a szétválasztására fog vezetni. Ezért hirdetteti magáról Bánffy miniszterelnök, hogy ő a gazdasági kiegyezés rendíthetetlen híve.

De ez csak a koronának szól, melynek viselője alkotmányjogi helyzeténél fogva a két állam politikai és gazdasági kötelekeinek szorosabbra fűzését kívánhatja.

Más a Bánffy-kormány álláspontja az osztrák kormányval szemben, mely nincs abban a szerencsés helyzetben, hogy a kiegyezési törvényjavaslatok törvényre emelését biztosíthassa. Az osztrák kormányok tehát mind kormányzati, mind gazdasági szempontokból a provizoriummal kénytelenek kísérletezni. Ebben a törekvésben hűséges támaszra talál a Bánffy-kormányban, mely a törvényben kifejezetten megemlített alkotmányjogi garanciákról is kész lemondani, csak hogy az osztrák kormányzat provizorium kísérleteit megkönnyítse. A napokban felmerült újabb két esztendői provizorium-tervezetnek is csak az a célja, hogy az osztrák belpolitikai viszonyoknak tápot adjon. A kiegyezés megkötése nincs veszélyeztetve, ha folytonosan provizoriummal támogatják meg repedező falait.

A magyar közönség azonban beleunt már a kiegyezési kérdésnek ilyen tár-

gyalásába. Legyen valahára már világosság. Vagy a kiegyezés, vagy önálló berendezkedés. A provizorium, attól az egy szemponttól eltekintve, hogy annak tartalma alatt terheink nem növekednek, nem népszerű, mert a bizonytalanságot, növeli s mert senkiem tudja, mire vezet, a kiegyezés megkötésére, avagy az önálló berendezkedésre. De mert a közvéleményt foglalkoztatni kell, a kormány a kereskedelmi és iparkamaráknak s más testületeknek is meghagyta, hogy foglalkozzanak az önálló vámterület kérdésével. No igen. Az önálló vámterület igen népszerű dolog. Még azok is, akik a közös vámterület elvi álláspontján vannak, az osztrákok telhetetlensége miatt mint el nem utasítható szükséggel foglalkoznak vele. Ne vádolja senki a Bánffy-kormányt, hogy gazdasági érdekeinket feladja. Ime, nem látjátok, hogy az osztrák érdekekkel és a kiegyezési törvényben kifejezésre jutott óhajokkal nem törődve, a magyar nemzet javát akarja. Kívánja az önálló vámterületet.

Ime a Bánffy-kormányzat hármaskiegyezési akciója. Vesélyes és immorális játék. Mindenkinek ígéretet tenni, holott csak egyiknek tarthatja meg szavát. Ennek a taktikázásnak már is megvannak a maga gazdasági következményei. A tőzsde minden a kiegyezésre vonatkozó híre a legnagyobb fokú tevékenységet mutat, ami mindig befolyással van a közgazdasági élet

Négerék Nagy-Asszonya.

— A Mária-tisztelet zsengői Ugandában. —

— A „Fejérmegyei Napló“ tárczája. —

— mindnyájan állhatatosak valának az imádságban — Máriaival, Jézus anyjával. —

A katolikus egyház bölcsője fölött Jézus anyja öröködt; a pogányok között a kath. egyház és a Mária-tisztelet ma is egyszerre vernek gyökeret.

Közép-Afrika nagy tavai mellett fekszik Uganda királyság, melynek lakosai az n. n. bagandák oly élő, állhatatos hittel fogadták a kath. vallást, hogy érette százával szenvedtek vértanu halált. Meglepte a világot, hogy napjainkban szerencsések lépnek nyomdokaiba a katakombák egyházának. Nem történetelt ez másként: a bagandák buzgó tisztelői a „vértanu királynéjának.“

A mely nap a pogány baganda keresztet vet, bubájos varázsszöveget valamelyik bokorba dobva megy a hithirdetőhöz Mária érmet kérni; a mint az ugandai nő elhatározta magát, hogy megismerkedik a kath. vallással, nincs előtte becése az üveggyöngy nyak-füzérnek, az elefántcsont karperecznek, hanem a Mária érmet áhítja; örömtől ragyogó ábrázattal lépnek a néger hajadon, ha mellén csillog a piros szallagon nyakába akasztott Mária érmet; ünnepi díszben látva magát, elégedetten mondja bámulóinak: lero mpomye (ma szép vagyok).

Egy-egy vasárnap, mikor az oktatás végeével kilép a hithirdető a missió-ház eresze

alá, a várakozó tömegben sok száz nő emeli magasra fekete magzatát, érmet kérve gyermeke és maga részére. A barna seppségek mind nyújtogatják kezeiket, de az anyának be kell érnie ígérettel, a kicsikének áldással, mert Ugandában kevés a Mária érmet; száz közül egy kettőnek jut.

Hányan jönnek gyalog 8–10 óra távolságból a misszióra, emelve fejökön nagy csomóban gyümölcsöt vagy hozva kis kosárban egy két tojást ajándékká, hogy Mária érmet kapjanak. Az érmet rögtön nyakába akasztja az illető; nagy örömeiben még a köszönést is felledve, siet haza.

Nem áll egy misszióknak sem rendelkezésére elegendő érmet.

A Maszaka közelében levő „Boldogasszony-misszió“ hithirdetője felajánlva említi, hogy részökre minden karavánnal 10 ezer érmetnek kellene érkezni, de a költségvetés évenként legfeljebb ezer darabot bír meg.

A keresztségre jelentkezők annál tüzezebb hívei Máriaéknak, minél közelebb jutnak a keresztség napjához. Emeltet misszió állandóan 1500 pogányt készítenek a hithirdetők közvetlenül elő a keresztségre; mikor 300 részesült a szentségben, helyöket más 300 foglalja el. Vannak a jelöltek között nemes urak, parasztok, öregek és gyermekek, igen sok legény és hajadon; nem lehet azt szóval kifejezni, mily rajongó a kegyelet és tisztelet Mária iránt a jelöltek e nagy sokaságában.

Mikor délelőtt véget ér a tanítás, mennek, amiatt ők mondják, „tisztelegni Szűz-Mária színe

elő.“ Egyik részök futva, a másik lépve megy föl 10–20 fejből álló csoportokban a misszió előtt emelkedő dombra, miatt karban ismétlik a katekizmusból föludott lezékét. Amint fölér egy-egy csoport a dombtetőn álló kápolnához, letérdelnek kívül, mert pogányok levén még, nem szabad belépniük. Elmondanak egy Miatyánkot és Üdvözlötet, azután fűnhangon mondja el mindegyik szíve kívánságát a Szűz-Anya előtt; szászor is megismétli könyörgését esdeklő szavakkal. A hö imák és fohászok veleje: Szűz-Anyám! könyörülj rajtam; nyerd meg nekem a keresztséget malasztját.

Európai fölnek szokatlan ennyi gyermeket, asszonyt, férfit ily lármában hallani, de a Szűz-Anyának bizonyosan kedves a lelkesült sokaságnak ilyen imája is.

Ezek a négerék máskülönbén fukarok az emberek iránt való szeretetet és halát illetőleg; mihielyt azonban a Szűz-anya tiszteletéről van szó, megtalálják a leggyöngédebb kifejezéseket. Köztük a Bold. Szűz a gyermekeknek: mama a leányoknak: nővér, anya, a legényeknek: meny-asszony, az öregeknek: nagymama. Hallani amint az aggok a Szűz-Anyát: gyermekölnek. unokájoknak nevezik. A néger ilyen szerelmes szavakkal csak azt illeti, aki szívének legdrágább kincse. Ami gyöngédség és költészet a négernek szívében megfogamzik, az mind a Szűz-Anyáé.

A hithirdetők Ugandában is tartanak évenként egy hétig szentgyakorlatot. Emeltet misszió, egyik hithirdető az ő szentgyakorlata alatt a Mária kápolna sekrestyéjében töltötte

menetére. A nagy kereskedők és iparos cégek tartózkodni kénytelenek bizonyos üzletek megkötésétől, mert nem tudják, hogy a provizórium meddig tart s mi jó utána. Csak a Bánffy-kormány érzi jól magát a bizonytalan helyzet közepette, mert amíg ez tart, senki sem veheti a szemére, hogy nem áll feladata magaslatán.

— A magyar kvóta-bizottság jó időre befejezte Budapesten való tanácskozásait a mai ülésével, melyben hozzájárult a szóbeli egyezkedést följáruló osztrák javaslatához. Nem tüzte ki ugyan a szóbeli érintkezésnek sem helyét, sem időpontját, kijelentette azonban, hogy június tizedike után bármely időpontban kész a szóbeli tárgyalás céljából Bécsbe menni, mivelhogy legutóbb ugyanily célból az osztrákok voltak Budapesten. A két kvóta-bizottság szóbeli egyezkedése tehát Bécsben a jövő hónap közepé táján fog megtörténni. Előbb június ötödikére tervezték volt a szóbeli tárgyalást s a terminus eme kitolása, úgy halljuk, a két kormány egyező óhajására történt és pedig egyfelől az osztrák birodalmi tanács újra egybeülésre való tekintettel, másfelől pedig azért, mert a pünkösdi vakáció után június hatodikán ismét összegyűlő magyar képviselőház pénzügyi bizottságának alkalmasint már június hetedikén vagy nyolczadikán fontos dolga lesz, eme bizottságnak a korifeusai pedig a kvóta-deputációknak is tagjai. A szóbeli egyezkedést megelőző napon Bécsben ülése lesz a magyar bizottságnak, a melyen megvitatják a szóbeli tárgyalások rendjén követendő eljárást. A szóbeli tárgyalásban nem az egész bizottság, hanem csak néhány designálandó tagja vesz részt s ezt az albizottságot is az előző napi teljes ülés választja meg. Ugy számítanak a magyar bizottság körében, hogy két napnál többet nem fog igénybe venni a szóbeli tárgyalás experimentuma s az eredménye most sem lesz egyéb, mint annak, a mely Budapesten eszelőtt éppen

egy évvel, május első napjaiban folyt le: a kvóta ügyében való bizottsági megegyezés lehetetlen voltának a konstatalása.

— Fiumei dolgok. Fiume kormányzója, Szapáry László gróf tegnap a fővároba érkezett, hogy Bánffy báró miniszterelnöknek jelentést tegyen a fiumei ügyek új fázisáról. Hir szerint a kormányzó nem javasolta a politikai és adminisztratív okokból, hogy kormánybiztos küldessék ki, hanem arra kérte a miniszterelnököt, hogy Milcenic fiumei tanácsigazgatót bizza meg továbbra is a podestai teendők végzésével. A miniszterelnök nem döntött még ez ügyben, de megelégedéssel vette tudomásul, hogy Fiumében a helyzet már is javult s remény van arra, hogy az autonóm-párt intranzigens elemei legyőzessenek.

— Anyakönyvi szabálytalanságok. A külföldiek személyi állapotában ország területén történt változásokra (születésekre, házasságokra és halálesetekre) vonatkozó anyakönyvi kivonatok kiállítására és kezelése körül még mindig oly nagymértékű szabálytalanságok fordulnak elő, hogy a kivonatok egy része a külföldi anyakönyvvezésnél való fölhasználás szempontjából jóformán értéktelen. Emé sajnós tapasztalás alapján meghagyta a belügyminiszter az összes anyakönyvi felügyelőknek, hogy helyszíni vizsgálataik alkalmával a külföldiekre vonatkozó anyakönyvi bejegyzéseket szigorúan ellenőrizzék, a kellőleg nem tájékozott anyakönyvvezetőket tüzetes utatással lássák el s a szükséghez képest torolják meg a szabálytalanságokat, a melyek sorából, mint leggyakoribbakat kiemeli a miniszter: a) hogy oly államok polgáraira vonatkozó kivonatok is fölterjesztetnek hozzá, a mely államokkal a kivonatok kicserélésére nézve nincs szerződésünk; b) hogy a külföldi honosságú nőkre vonatkozó halálhálási kivonatok oly esetekben is fölterjesztetnek, a midőn az illető elhalálozottak magyar állampolgárhoz való férjhezmenésük folytán magyar állampolgárokká lettek; c) hogy magyar férfi és külföldi nő házasságára vonatkozó kivonatok is fölterjesztetnek; d) hogy nincs kitüntetve az anyakönyvezett külföldieknél a községy-illetőség (ausztriaiaknál a koronaország is); és végül e) hogy a személy-és helyneveket ferditve jegyzik be.

A megye rendkívüli közgyűlése.

Fejérvármegye törvényhatósága e hó 17-én délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tartott. A bizottsági tagok szép számmal jelentek meg a megyeház dísztermében, mivel a tárgyszerorost első pontja, a király arczképének leleplezése már eleve széleskörű érdeklődést keltett s előrelátható volt az is, hogy ez a gyűlés nem lesz olyan csendes lefolyású, mint egyébként lenni szokott.

Már az ülés megkezdése előtt mozgalmas volt a nagyterem képe. A bizottsági tagok csoportokba verődve tárgyalták a bekövethető ünnepélyes aktust, melynek sokaknak véleménye szerint kiváló jelentőségénél fogva, nagyobb ünnepélyességgel kellett volna végbe mennie. Hiába, loyális nemzet vagyunk, erről tanuságot tesz a történelem és langos tanuságot tesszünk mi magunk is, valahányszor a dinasztiahoz érzett ragaszkodásunk kifejezéséről van szó. Azoknak az unokái vagyunk, a kik életükkel és vérükkel védelmezték meg annak idején a Mária Terézia megingott trónusát s valóban úgy tetszett, mintha a komor tekintetű *Nadasdy* arca mosolygásra vált volna, mikor ezt a beszédet hallotta s szinte hallottuk a szavát, a hogy leszó az aranyos keretből: — Jól mondjátok fiam!

Talán még többet is szólt volna, de im, megnyílt a terem szárnyas ajtaja s a főispán belépett.

Megkezdődött az ülés. Bárány *Fialth* Pál elfoglalta az elnöki széket és üdvözölte az egybegyűlteket. Valami magas örömet érez — úgy mond — midőn azt jelentheti, hogy a megye székháza egy oly nevezetes ékességet nyert a közönség áldozatkészségéből, mely hosszú időközön át hirdetni fogja az uralkodó felségesszemélye iránt érzett hódolatunkat. A bizottság a múlt évben elhatározta, hogy megfesteti Ő felségének életnagyságu arczképét s azt most teljesen befejeztet, mint jeles festőknek *Vastagh* Györgynek művészi alkotását, ezennel bemutatja.

a délelőtti órákat. Mert a négerek nem is gyantották, hogy valaki a kápolnában tartózkodik, az illető hithirdető akarata ellenére föl- és szenttanuja volt a Mária-tisztelet megindító nyilatkozatainak.

Jön egy szegény asszony; bedob az ablakon az oltár elé 15 „kauri“ csigát e szavakkal: „Édes Szűz-Mária! 20 kaurit ígért nekem, ha a keresztelendők közé bejutok; meghallgattad kérésemet, de csak 15 kaurit tudtam hozni; a többi ötöt összekoldulom, hogy megfizessem tartozásomat.“ Az asszony mellett ott állt 14 éves fia is. „Csak imádkozzál még, biztatta anyját, mert a Sz.-Mária minden megtehet.“

Máskor egy legény örömben tánczot lejt a kápolna előtt, mert Mária meghallgatta kérését; a nézők mulatnak e szokatlan tiszteleten, de csak annyit jegyeznek meg rá: „Munuafe asanijuse“ (barátunk elégedett).

Majd érkezik egy csapat jelölt, akik megálltak a helyöket a próbatéren a katekizmusból; lelkendezve, az örömtől mintegy önkivületben rebegnek hálát élő hittelt, ingatlan bizalommal a Szűz-Anyának.

A Mária kápolna dombon áll; a tövében fekvő völgyet kunyhók tarkázzák. Amint virrad, fölérkezik az első jelölt a kápolnához és vissza kiált a völgybe: „Hahó! pajtás!“ A vesszőből font ajtók egyike mögül férfi lép ki és kérdi föl a dombra alig vergődő hangon: „Mi baj?“ — Tudod-e a tegnapi lezókét? — „Hogyne tudnám.“ — Hát mi a szentség? — „A szentség Krisztus Urunktól rendelt látható jel.“ — Helyes! Üdvös-e segítségül hívni Szűz-Máriát és a szenteket? — „Nagyon üdvös...“ — Szereted-e a Bold. Szűzet? — „Szeretem.“ — Én is szeretem. Mig nem kezdődik a tanítás,

egymást érik az ilyen párbeszédék, melyekből nem hiányzik soha Mária édes neve.

Egyik nap, beszél a hithirdető, imádkoztam az oltár előtt; néhány asszony a kápolna előtt térdelve ajtatoskodott; egy közülök fölkel és fiacskáját a kápolna ablaka fölé emelve mondá: „Péterkém, mond a Szűz-Anyának: mamám szeretlek.“ Nem tettem róla, föltekinték; a szellő e pillanatban lendítvén egyet az ablak függönyén, megláttam a mosolygó fekete angyalt, amint nagy szeméit a Mária-szoborra meresztve, kacsoival az ablak-rácsba fogódzkodva gagyogta: „Mamám! Szűz Mária, szeretlek.“ Mikor a földre tette az anya a kisdedit, így szólt hozzá: „Péterke, láttad, hogyan mosolygott a Szűz-Anyá?“

Pedig ez az asszony még nem is volt megkeresztelve.

A megkeresztelt bagandák még buzgóbbak a Szűz-Anyja tiszteletében avval a különbséggel, hogy az érem mellett a Szűz-Anyja iránt való szeretet a szentolvasó kegyelésében fokozódik. Mihelyt remélheti a jelölt, hogy a három próbaév letelte után részesül a kereszttségben, gyűjt az erdőben egy bokorról csontkemény, szénfekete magvakat, melyeknek „malanga“ a nevék; válogat azután az Ukreve tó lápos helyein a „kibbo“ nevű kaka szálaiból minél hosszabbakat. A kaka-bél elég puha és szálás, hogy zsinórt lehessen belőle sodorni, az átlukasztott „malanga“ szemeket tizenként erre a zsinórra fűzi föl. Jóval a kereszttség előtt elkészíti minden jelölt a szentolvasóját, de mert még nem imádkozza, beköti „lubugo“ nevű ruhájának egyik csücskébe. A kereszttség után már a templomban kiveszi és nyakába akasztja olvasóját, melynek neve azután „luzamba“ vagyis nyakdisz.

Legboldogabb, a ki Európában készült valódi szent-olvasó birtokába juthat. A gyermekek annyit rimánkodnak egy olvasóért, hogy a hithirdető olykor futva menekül, mert nem adhat nekik. A legény, hogy olvasóhoz jusson, beáll kereskedőnek; megvesz a tóparton egy-két halat, hogy csekély haszonnal eladja a faluban; ezt addig ismétli, míg marad kezében annyi „kauri“ csiga, hogy vehet szent-olvasót.

Ha Ugandában a kereszténynek választani kell, új ruhát vegyen-e a rongyos helyett vagy szentolvasót, egy percig sem tanakodik; ha figyelmeztetik az esők miatt hívős időben, hogy fogyatékos ruhájában megfázik, azt feleli: „Szapule eszinga byonna“ (a szentolvasó mindennél többet ér).

Látni néha vedlett ruhában legényt, hajadont, akiket egy-két nap előtt ujdontat új „lubugo“ díszített, melyet azonban eladtak vagy becsérték, hogy olvasójok legyen; mikor az ilyen keresztényt hívős éjszakán fölbresszi a hideg, szívéhez szorítja kinosát és dideregv-rebegi: „Szapule eszinga byonna“ (a szentolvasó mindennél többet ér).

A kath. bagandák mindegyike, törzsfő és szolgáló nyakában viseli a szentolvasót; a küllömbőség csak az, hogy a nemes urak olvasójának nagyobbak a szemei. Ha oly szegény is a baganda, hogy olvasójának szemei csak „malanga“ magvakból vannak, olyan büszke erre a jelvényre, mint Európában az iskolás gyermek a szorgalomjegyre vagy a kiszolgált harcos a hadi éremre.

A baganda a szentolvasót imádkozza is. Az illető hithirdető meri állítani, hogy Buddu tartomány 15 ezer kath. hive között nincs egy, aki a szent olvasót naponként el nem mondaná;

Riadó éljenzés hanzott fel, midőn a lepel leballott a képről, mely a királyt huszár-tábornoki egyenruhában ábrázolja.

Az éljenzés lecsillapultával Huszár Ágoston alispán emelkedett szólásra. Meleg szavakban emlékezett meg a legalkotmányosabb uralkodóról, a ki velünk együtt ünnepelte a 48-as törvények megalkotásának félszázados jubileumát, a kinek szíve lelke összeforrt hűséges népével s kegyeletének jeléül szobrokat emel történetünk dicső hőseinek. Nemes szíve megtalálja méltó jutalmát a mi szeretetünkben és dicsőségessége uralkodását ragyogó betűkkel fogja megörökíteni az idők tanúsága, a história. Eljén soká a legelső magyar ember!

Kenessey Gyula szintén örömmel ünnepli a királyt, de éppen a hűség és hála érzetéből kifolyólag azt óhajtáná, miszerint az uralkodó arcképének leleplezése ne rendkívüli közgyűlésen, hanem az ünnepély magasztosságának méltó kifejezéséeképpen egy rendkívüli diszgyűlésen történjék. Azért indítványozza: mondja ki a közgyűlés, hogy a f. évi június 8-án, mint a koronázás napjának évfordulóján rendkívüli diszgyűlést tart, melyen a király arcképe ünnepélyesen fog leleplezteni.

Báró Piáth főispánnak az indítvány ellen semmi kifogása nincs, mivel ez úgy is tervbe volt véve s csak is azért nem történt így, mert a tapasztalat azt mutatja, hogy az ilyen alkalommal nagyon kevesen szoktak összejönni. Ha tehát az indítványt elfogadják, igyekezzenek a tagok odahatni, hogy a jun. 8-án tartandó diszgyűlésen minél nagyobb számban jelenjenek meg.

A közgyűlés az indítványt elfogadja.

A székesfejérvári-bicskei helyi érdekű vasút építésére felveendő kölcsön tárgyában Szűcs Arthur főjegyző jelenti, hogy több pénzintézet-től érkezett ajánlat, s ezek közül legelőnyösebb a pesti magyar kereskedelmi bank ajánlata. A közgyűlés azt el is fogadta s e szerint a nevezett pénzintézet-től 200.000 frtes kölcsönt vesznek föl 50 évi törlesztésre. A tőke és kamat

törlesztésére és az illeték fedezésére az első két esztendőben 1-3 %, a többi években pedig 0-8 %-os megyei pótdadót fognak kivetni.

A korházépítő-bizottság bemutatja a Hübner Jenő budapesti műépítésszel kötött szerződést, mely szerint a korház építésének költségei a 225.000 forint meg nem haladhatják. Hübner az összeg 4 %-át kapja tiszteletdíjúl.

Bédy adonyi járási szolgabíró a betérjesztett orvosi bizonyítvány tanúsága szerint munkaképtelen, tehát fiz esztendei szolgálata után fizetésének 4 %-át, vagyis évi 360 forintot fog nyugdíjkeppen kapni.

Miután a sorrend ezzel letárgyaltatott, a főispán még egyszer kéri a bizottság tagjait, hogy a diszgyűlésen minél többen jelenjenek meg, egyben ünnepi szónokul felkérte Károly János kanonokot, a mit az el is fogadott.

Ülés vége 11 órakor.

HIREK.

— Áldozó csütörtök. Holnap a kath. anyaszentegyház Urunk menybemenetelének ünnepét ünnepli. Urunk menybemenetelének nevezi az egyház ezen ünnepet, mivel Jézus, miután föltámadása után még 40 napig tartózkodott a földön tanítványai között, e napon tért vissza mennyei Atyjához. Áldozó csütörtöknek is hívjuk valószínűleg azon okból, mivel a hívek a kereszt járó napok alatt Üdvözítőnk menybemenetelének méltó ünneplésére készülvén, ezen a napon nagyobb számmal szoktak a legméltóságosabb Oltárszentséghez járulni, vagy talán azért, mivel a husvétii gyónás és áldozás idejének legtöbb helyen ez az utolsó napja, s akik ezen kötelességnek eddig bármely oknál fogva eleget nem tehettek, azt ma teljesítik. A székesegyházban a 9 órai ünnepélyes szent misét Károly János apátkanonok fogja celebrálni, utána pedig a szent beszédet Kéri Ferencz karkaplan fogja tartani.

— Keresztjáró napok. Áldozócsütörtököt azaz Urunk menybemenetelének ünnepét követlenül háromnapú ájtatosság előzi meg a kath. anyaszentegyházban; a mikor is három napon körmenetben eszedezik a hívők serege, élükön lelképásztoraikkal az Istennek földi s örök javunkra szűkeséges adományaiért. Miért is az egyház e napokat latinul „Rogationum“, vagyis könyörgések napjának nevezi, mi magyarok pedig „Keresztjáró napoknak“ hívjuk azon okból, mivel faluhelyeken, a hol több templom nem létezik, a katolikus községek e napokon a kiszabott ájtatosság teljesítése végett a határban lévő valamely kereszthez szoktak menni. Eredetét az ötödik században élt sz. Mamert viennei püspöktől veszi, aki, midőn 469-ben székvárosát földrendés és egyéb elemi csapások pusztították, hűveivel együtt az Isten kiengesztelése végett három napi bűjöt s kör-ájtatosságot tartott oly sikerrel, hogy attól kezdve a csapások megszűntek. Példája után indulva az ájtatosságot egész Franciaországban behozták, majd a nyolczadik században Róma is magáévá tette és approbálta, honnan azután az egész anyaszentegyházban elterjedt. — Városunkban az elmúlt három napon tartattak meg a körmenetek példás buzgalommal és áhitattal Károly János apát kanonok vezetésével a tanuló ifjuság és a hívők nagy részvételével. Az ájtatosság naponként reggel 7 órakor vette kezdetét, a mikor is a székesegyházban Gremperger István apátplebános mondotta a csendes szentmisét, amelynek végeztével megindult a körmenet héttől a Nepomuki szent. Jánosról nevezett ciszterciák templomába, kedden a Ferenczrendiekhez, szerdán pedig a szemináriumi templom látogattak meg. Szerdán az ájtatosság végeztével ünnepélyes Te Deum tartották, a melyet a körmeneteket vezető Károly János apát-kanonok celebrált.

— Országos katolikus nagygyűlés. Ez év augusztus havának utolsó napjaiban országos katolikus nagygyűlés lesz a fővárosban. A nagygyűlés, amelyet a budapesti

tetemes a számuk azoknak is, akik naponként emlekednek az örvendetes, fájdalmas és dicsőséges szentolvasót. A kápolna reggeltől késő estig tele van ájtatoskodókkal, akik a Mária-szobor előtt térdelve mondják a szentolvasót. Vasárnap együtt elmáldozván a szentolvasót, Mária éneket zeng az ájtatos nép.

A kath. baganda életének tengelye a Bold. Szűz tisztelete; ami jóban részesül, azt mind a Szűz-Anya pártfogásának köszöni; ha épen jön meg a háborúról, szerencsét kívánó feleinek ezt szokta mondani: „A Szűz-Anya oltalmazott. Közönöm, hogy eszedek érettem nála.“ Ha elefántot volt leütni a vadász és agyartat cipelt az erdőből haza, ezt a zsákmányt becsereéli szöveteikért, de a legszebb darabot felajánlja Mária tiszteletére, mivel megsegítette. Ha kereskedésbe fogott és becsületes uton hasznót szerzett, örvendező családjá a sikert annak tulajdonítja, hogy Mária pártfogásolta, ő pedig ismétli, hogy a Szűz-Anya segítette meg. A gyermekágyas anyja, a lábadozó beteg, a bármely bajtól megmenekültek: a Mária szobor lábaihoz teszik le haláljuk koszorúját.

Mikor a baganda levelet ír — és Európában nem is álmódják, mily nagy Ugandában a levélforgalom — tehát mikor a kath. néger levelet ír, a befejezésből nem hiányzanak e szavak: „a Bold. Szűz oltalmába ajánlottan vagyok stb.“ Legyen a levél még oly rövid, talán csak egy kártya, a Bold. Szűz dicséretét hirdető szavak nem hiányzanak benne.

Nehogy valaki a bagandára vonatkozassa Urunk szavait: „E nép ajkaival tisztel engem szíve pedig távol van tőlem,“ mert a bagandánál a Mária-tisztelet szívből fakad, erős hitből táplálkozik, azért áldozatkész is.

Szavakon kívül cselekedetek bizonyítják, hogy Uganda kath. négerinél a Mária-tisztelet nem érzélgés. Vannak e hívek, különösen a nők között akárhányan, akik szombaton csak egyszer, és pedig napnyugta után vesznek magokhoz edelét; mások e napon megtartóztatják magokat minden nyalánkságtól. Teszik ezt Mária tiszteletére. Vannak olyanok is, a kik hetenként egy éjszakát imában töltönek el a Mária kápolna előtt térdelve; pedig Ugandában az éjjelek néha hűvösek, a harmat pedig fölér gyöngye esővel. Vajmi szegény ez a nép, de még a kevesből is tud áldozatkész lenni. Ha a gyermek egy-két „kauri“ csiga birtokába jut, a legszebbet leteszi a Mária-oltár lépcsőjére; pedig az ilyen gyermeknek minden vagyonra egy darab szövet ruhának. Legmeghőbb, mikor öreg asszonyok megtagadják magoktól a söt és dohányt, hogy egy-két „kauri“-t tehessenek Mária oltárára. Mikor új kápolnát kellett építeni téglából a Bold. Szűz tiszteletére, 40 ezer „kauri“ gyült össze; a „kauri“ értéke 1/3 krajczár, az összeg tehát pénzünk szerint csak 80 forint volt, de Ugandában ez nagy vagyon. Ez az áldozatkész hála volt a Szűz-Anya közbenjárásáért. Ugyanis évek óta nyomorgatta egy neme a pestisnek az országot; midőn 1896. év elején a ragály veszedelmes alakot öltött és az orvosilag is képzett hithirdetők tanácsalannul álltak szemközt a híveiket tizedelő ellenséggel: elhatározták, hogy a „Betegek gyógyítója“ segítségét nyilvános könyörgéssel eszközzik ki. Előzetesen 3 nap bűjtőlvén a hívek, vasárnap, február 21-én körmenetet tartottak Mária tiszteletére; a bűjtő oly szigorú volt, hogy még páma-bort sem ittak. Ez alkalommal tette a nép azt a fogadalmat,

hogy téglá kápolnát emel Mária tiszteletére, ha közbenjárása megszünteti a járványt.

Az ájtatosság után két hétig nem fordult elő betegség, sem haláleset; az összes betegek kigyógyultak orvosság nélkül.

Már abban reménykedett a nép, hogy a járvány végleg megszűnt, midőn százával betegek meg ismét az emberek; meg nem halt azonban senki.

Július 15-én tették le a kápolna első tégláját; november 10-ig csak két haláleset fordult elő. A kápolna oly gyorsan épült; hogy Kisasszony napján 15 ezer baganda jelenlétében megáldhatta egyik hithirdető. A beszentelés után fölolvasták azt az írást, melynek erejénél fogva a missió lakótelezi magát a Bold. Szűz tiszteletére. A nagy sokaság néma tisztelettel hallgatta a fölolvastát, végeztével pedig háromszor sortűzet lőttek a fegyveresek.

Az európai hívek épülésére írta meg az illető hithirdető, mily lelkes tisztelői a négerek Máriaúknak; de megírta abban a reményben is, hogy a nagyvilág katolikus hívei közt akadhat Máriaúknak földi javakkal megáldott tisztelője, a ki nem sajnál szerezcsen hitrokonaitól egy-két száz szentolvasót és néhány ezer Mária-érmét. Megjegyzi még az illető hithirdető, hogy a bagandák leginkább a fekete szemekből fűzött olvasót áhítják; zsinór helyett az erősebb drót fűzést kedvelik. Mégis főkélléke nálok az olvasónak, hogy nyakukba akaszthassák; az u. n. kézi-olvasó nem is használatos köztök.

Katholikus-Kör szervez, legfontosabb program-pontja a katolikus körök és olvasó-egyesületek országos szövetségének megalakítása lesz. A szövetség megalakításának eszméjét a multkori katolikus kongresszus penditete meg. A budapesti Katolikus-Kör már kidolgozta a szövetség tervezetét s ezt a tervezetet most küldi szét valamennyi katolikus körnek és katolikus egyesületnek. A tervezethez a kör lelkes főhívat mellékelte, amelyben arra kéri az egyesületeket, hogy jelenjenek meg az országos katolikus nagygyűlésen és küldötteikkel tömegesen képviseltesék magukat. A főhívás hangsúlyozza a szövetség nagy fontosságát, hogy milyen erőt fog képviselni négyszáz katolikus-kör és olvasó-egylet egyesülése. A főhívás szerint a szövetség főcélja, a magyar kath. társadalmi munka számára országos központot létesíteni, országos szervezetet adni, hogy így egységesen működve, egységes erővel megteremtse a katolikus társadalmi életet Magyarországon. Az augusztusi országos katolikus nagygyűlés részletes programját és a gyűlés napját legközelebb állapítják meg.

— A lazaristák vendége. Mint értesülünk, József főherceg a minap meglátogatta az általa alapított pilis-csabai lazarista rendházat. Megérkezését már előtte való napon tudatta a lazarista atyákkal, a kik a templom előtti téren fogadták a főherceget és Mingersdorf Vilmos rendfőnök hódolatteljesen üdvözölte. A fogadtatás után a főherceg egyenesen a templomba ment, a hol a számolymra letérdelve imádkozott. Azután megtekintette a rendházat, délben pedig részt vett a misszió-atyák egyszerű kolostori ebédjén, és a megszokott nyájás, leereszkedő modorában hosszasan elbeszélgetett velük. Ebéd után megtekintette a kolostor kertjét és ott még jó darabig időzött köztük, miközben azon reményének adott kifejezést, miszerint a rend betelepítése által nem csak az egyháznak, hanem az uralkodónak és a hazának is hasznos szolgálatot tett, a mennyiben a rend tagjai hasznos és áldásos működésük által mindenben azok javát fogják előmozdítani. József főhercegnek ezen látogatása újabb bizonyítéka annak, a mit immár bizonyítani is fölösleges, hogy mennyire szíven hordja a katolikus egyház s az őt egész lelkéből szerető magyar nép érdekeit és hogy igazán méltó arra a példátlan szeretetre, a mivel hazánk minden lakója körülvésvi öt fenséges családjával együtt.

— Majális. A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egyletének székesfejérvári fiókja f. é. május hó 29-én, Pünkösd vasárnapján a Glats-féle vendéglő helyiségeiben (budai-ut) az egylet özvegy- és árva-alapja javára táncvigalommal egybekötött majálist rendez. Belépő díj: személyjegy 50 kr., családjegy 80 kr. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

— Az „Unio Catholica“. Az Unio Catholica kizárólag keresztény jellegű biztosító társulat, a mely most szervezkedik Magyarországon. Mintán e biztosító társulat ellen az érdekeiket féltő liberális kézben levő vállalatok minden tőlük telhető elkövetnek, hogy tejlődésében megakadályozzák érdemesnek tartjuk leközölni azt a levelet, a melyet egy róm. kath. plebános ír az „Alkotmány“ mai számában:

„Az Unio Catholica kizárólag keresztény jellegű biztosító társulat ellen többször hallottam nyilatkozatokat, ugy egyházi — mint világi urak, szolgabírák részéről.

Lelkemnek fáj, hogy e keresztény biz-

tosító társulat ellen még a katolikusok is működnek nagy mérvben való elterjedését meggátolándó.

Elég nagy baj az, hogy mi keresztények soha össze nem tartunk; — s épp ezért uralkodnak felettünk mások; s véres verejtékekkel szerzett filléreinken gazdagodnak is!

A morál elvei szerint is helyesen osekednénk, ha előbb saját véreinket segitenők, s azután gondolnánk másokra. Csakhogy ehhez bátorság kell; s a tisztességes egyházi és világi egyénekben, azon örökké boldogító tudatnak szem előtt tartása, hogy kit Isten felemelni akar, minden ellenkezés dacára felemel; — tehát ne a világ és a miniszterek előtt igyekszünk érdemes cselekedeteket véghes vinni, hanem Isten előtt, ki a rejtekbe is belát, s mindenkinek fizet.

Ez elv mellett a csuszás-mászásnak vége lesz; s nem gyáva, hanem önértet és önálló magyar hazfiakat nevelhetünk; kik nem a portól, hanem Istentől félnek, s Istentől remélnék mindent.

Ezek előre bocsátása után, mint olyan, ki a folyó évben márczius 26-án és május 1-én, rémületos tüzveszélyben voltam Ubrezen, hisz templomunk és iskolánk is leégett s ezenkívül 55 tűzkárosultunk lett, kik közül többen az „Unio Katholikánál“ voltak biztosítva, — nyilatkozhatom e társulat tisztos eljárásáról, hisz ugy a tűzkár felvétel — mint a fizetendő összeg megállapítása előttem történt.

Benke István ur, az „Unio Katholika“ vezértitkára jelent meg!

Mindenkit, kivétel nélkül, tisztességesen kifizetett. Kárbeccsle ellen senkinek kifogása nem volt, de nem is lehetett; hisz oda nyilatkozott, hogy ha a felajánlott összeg a tűzkár helyreállítására nem elegendő, ugy maga csináltatja meg, természetesen pótolva a pótolandó kár-többletet a károsultnak. Ily nyilatkozat mellett lehetlenség meg nem hajolni az „Unio Katholika“ előtt; s nevetséges másoknak odaadni pénzünket, holott a saját zsebünkben is maradhat.

En nem szólok a többi társulatot ellen, — de ha az „Unio Katholika“ így tesz; — nincs okom és jogom azt nem pártolni, avagy ellene beszélni!

Csakis azok érezhetik magukat megcsalotva az „Unio Katholika“ által, akik úsérkedési szempontból biztosítják vagyonukat; de aki tisztességesen biztosítja vagyonát, az esetleges tűzkár után, így is lesz kielégítve!

Nem becsületes ember az, aki tűzkár után a biztosító társulatot pénzén gazdagodni akar. Az „Unio Katholika“ a márczius 26-iki tüzvesz után tisztán Ubrezenen összesen 1216 frt 85 krt fizetett ki. A tapasztalat után az „Unio Katholika“-t tisztá lelkiismerettel bárkinek ajánlhatom.

Fialkovszky József,
róm. kath. plebános.

— A Felmayer gyár. A város közepén emelkedő s európaszerte híres Felmayer-féle kékfestő gyárat eladták. A vevők osztrákok. A neukircheni „K. u. k. priv. Druchfabrik Actien Gesellschaft“ a vevő cég. Nem akarunk ezutal ama szomorú körülményre hivatkozni, hogy az idegenek inváziója lett ezuton elősegítve, mert az eladó elsősorban is arra tekintettek ki ad többet érte. Ez a részvénytársulat pedig e szakmában a legnagyobbak közül való lévén egész Európában, egy millió kétszázezer forintot adott a gyárért. Ez összegért átvette a gyárat, a városháztéren levő nagy kétemeletes házzal és a Felmayer-cégnek kint levő mintegy négy-

százezer forintnyi követelését. Az eladó azonban nem kapnak csak hatszázezer forintot, miután a gyár terhei meghaladják a félmilliót. — Beszélnek arról, hogy a gyárat az új gyárosok ki akarják fejleszteni, szövőgyárat stb. akarnak létesíteni. Ezzel szemben pedig mi, mindenekelőtt a közérdeket kívánjuk velük kielégíteni. Mert a gyár jelenlegi helyén és formájában a törvényellenességek halmazata s a közérdeket s a közegészségügyet a legmagasabb fokban veszélyezteteti. Ha az öreg Felmayer iránti tiszteletből, s hálából, hogy fáradhatatlan szorgalmával e gyárat kifejlesztette, neki el is nézte a több rendbeli törvényellenességeket a város lakossága, semmi esetre sem fogjuk túrni, hogy ez a szép nevű részvénytársulat, osztrák részvényeseinek millióit a székesfejérváriak egészségének rovására növelje. Arról a tervről pedig, hogy a gyárat a jelenlegi helyen fenntartsák vagy éppen kibővítsék és fejleszszék egy egész városrész érdekeinek a rovására, — az meg éppen nevetséges bizakodás abban, hogy itt Magyarországon minden lehetséges annak, a kinek pénze van! A panamális időknek is vége szakad egyszer és az ipartörvényt nem azért hozták, hogy azt nevetséges módon kijátszatni engedjük. — A gyáratok, különösen az ilyen mérges anyagokkal dolgozó gyáratok ma már Kutjabagason is kielhelyezik a városból, itt Székesfejérváron pedig a városháza és a templomok szomszédságában akarnak egy gyártelepet létesíteni. Az hogy a környék lakói is fizetnek adót, a lehető legmagasabb pótdadót, talán azt a jogot sem adja meg nekik hogy az egészségüket megvédelmezhessék? — Ha így informálták, ha ilyen reményekkel jöttek kedves osztrák szomszédaink, ugy előre is megmondhatjuk nekik, hogy nagy csalódás fogja őket érni. Legközelebb majd részletesen fogunk foglalkozni a gyárral s az ipartörvény ide vágó szakaszaival.

— Tanulmányut. Ma délután egy, Reé főkapitány, Bierbauer főorvos, Winkler főmérnök és Diebálla gazdasági előadó urakból álló társaság érdekes ekspedicióra indult. Szemmeláthatólag akartak megbizonyosodni a felől, vajjon csakugyan olyan rozoga lábón áll-e a köztisztaság ügye, mint az egy némely polgár és újságíró állítja. E célból meg fogják vizsgálni az utcákat, tereket, csatornákat, a nagyobb vendéglők udvarait stb. és előre is bizonyosak vagyunk a felől, hogy érdekes felfedezéseket fognak tenni. Melegen óhajtnak, hogy ez a vizsgálat ne csak isztambuli állapotokat konstataljon, hanem egyszersmind azok alapos orvoslását is eredményezze.

— Tüz. Csurgoról jelenti levelezőnk, hogy ott tegnapi délután 4 órakor Kosza Ferencz háza egy kazallal együtt leégett. Az ottani tűzoltóság gyors segítségének és buzgó munkájának köszönhető hogy nagyobb szerencsétlenség nem történt.

— Együtt a halálba. Nem a leány a kedvesével, hanem az anya gyermekével és ebben meghatóbb a tragikum. Regénynek is beillenék ez a történet, ha nem volna manapság már ez olyan mindennapi dolog, a mit csak ennyivel szokás elmondani: szeretett, családott és meghalt. Hogy egy másikat is elvitt magával a halálba, az immár csupán annyiban komplikálja az esetet, hogy egy koporsóval többre lett szükség. Beteges vézna leány volt az alsuthi Balás Lidi és már nem is egészen fiatal, hanem a szíve ép volt s az csak egy dobogott, szeretett és szenvedett, akár a színpadi drámák hősnője, a kiket példaképpen meg-

mutatnak a világnak. Most harmadéve kezdett a házukhoz járni *Szabó József* és addig beszélt a szegény nyomorék leánynak a szerelem gyönyörűségeiről, míg a hitegető szavával egészen elbódította a fejét. Azonlét már nem törődött a bajával, csak azt érezte, hogy szeret, szereti azt a legényt végtelenül a ki boldogságot ígért neki, a mihez annyi jussa van ő neki is, akárcsak a falu legszebb, legdelibb leányának. Pedig gonosz volt annak teste-lelke s mennél szerelmesebb lett a szegény elbolondított leány, az annál jobban hidegedett tőle, utóbb még hirtét sem akarta hallani, s Balázs Lidi magára maradt bánatával, szegényével. Mikor meg-azfíletett az az apátlan kis teremtés, tán hogy még jobban enlékeztesse szerelemből esett szomorú botlására, nem tett úgy mint sokan a hozzá hasonlóan jártak közül, nem próbálta megrovíditeni annak az ártatlannak az életét, hanem inkább arra fordította minden szeretetét. De azért nem szűnt meg a szerelme se, egyre kérte, egyre hívogatta a megszégyenítőjét, hogy térjen vissza hozzá, ne hagyja itt a gyalázatban... Iratott neki egy panaszkodó levelet, elmondta neki benne, hogy még mindig szereti, várja, de nem is tudja elhinni nagy hűtlenségét... talán csak a rossz emberek tartják vissza tőle, ne hallgasson rájuk, nézze meg azt a kis porontyot hadd tanítsa meg a nevére s vegye a szeretetébe azt is, meg őt magát is vissza... mert megszakad a szive utána!

Híába iratta. Az a hitvány ember a hogy elolvasta, azon módon válasz küldte neki egy sor irás, egy szónyi válasz nélkül. Azóta még jobban hervadozott Balázs Lidi, nem tudta megvizsgálni sem a szülője, sem ez a szép nevető tavasz, de még az a pozsgás arcú kis leánykája sem, a ki pedig szép volt, mint maga az élet — de nem mint az övé... Egy szerencsétlen pillanatban, mikor nem ügyelt rá senki, végre megcselekedte azt, a mit annyiszor emlegetett. Kicsi leányát kebléhez sorozta megkereste a halált, ott, a hol legközelebb találta: az udvarukon levő kuthban. Észrevették ugyan mindjárt, de mire kihuzták egyikük sem élt már, — talán egyszerre dobbant utolsó az a sokat szenvedett, meg az az öntudatlan szív... Ez a Balázs Lidi bús históriája.

— **Lopás a kóterban.** Meglehetősen fogycatékos gardérob-al lépett tegnapelőtt *Bicskei Julcsa* kóbor leány viharos pályafutása után a rendőrségi tolonczállomásra. Nehogy ilyen leégett állapotban érkezék szülővárosába, Várpalotára, elhatározta, hogy ruhakészletét a másébol fogja pótolni s eme elhatározását nyomban tett követte. Míg a nyugodtabb lelkiismeretű *Kostyál Julia* csendesen aludt mellette a kényelmetlen vaczkon, addig ő az éji homályt és a kínáló alkalmat kellőképp kihasználva, megbolygatta annak szerény batyuját és egy readbeli felsőruhát magára öltvén, a fölé még a magát is rávette. Így fölkészülve várta a hajnal hasadását, a mikor a vasutra való levonulásnál ártatlan arcczal ajánkozott a batyu vitelére, olyformán okoskodván, hogy így majd nem fogják észrevenni a hiányosságát. A fortély beütközött ugyan, de mikor a vasutra felszállt, *Kostyál Juliának* főtűnt a podgyász lesorvadrt terjedelme és menten elcsipette ravasz druszáját.

— **Hadihajó Ercsinél.** Ne tessék megijedni, semmi veszedelem nincsen. Csupán a „*Körös*“ nevű osztrák-magyar hadihajócskáról van szó, mely mint halljuk e hó 20., 21. és 22-én *Ercsi* község határában próba-lögyakorlatokat fog tartani. A kinek tetszik, megtekintetheti, mivel a most folyó spanyol-amerikai tengeri hadjárat ugysis aktuálisá teszi az efféle veszedelmes bárkák iránt való érdeklődést.

INNEN-ONNAN.

Pannika.

Pannikának tulajdonképen ketten udvaroltak. (Mert a Pannika ideálja nem jön számításba. Nem lehet azt komoly udvarlónak venni.) Egy fiatal ezredes (már a milyen fiatal egy ezredes lehet), a papa válsztottja s egy egyetem tanár, kit viszont a mama szemelt ki arra, hogy átvezesse Pannikát az élet rögös útjain. Egyik sem dicsekedhetett valami nagy fiatalással, de mind a kettő komoly, megállapodott ember volt.

Oh hogy a leányoknak mindig csak az éretlen bolond fiatal emberek tetszenek. (Ezt a mama gyakori sóhajtaiból idézem.)

Az ezredes urnak különben privát privilégiuma volt a gorombaságra (ebben senki sem állhatta ki vele a versenyt), a tanár ur pedig a római jogban volt felülmúlhatatlan. Saját állítása szerint, szeretete tárházában az első hely a római jogot illette, a második helyet a magyar jog foglalta el, míg a harmadik helyre a jog egyéb ágai aspiráltak. Így hát a feleségnek csak a negyedik hely jutott s még ez sem volt biztos, mert könnyen leszoríthatta az ötödik helyre a jog valamely ujonnan feltalált ága, ha ugyan a tanár ur nem teszi ezt is a harmadik helyre, nehogy rövidséget szenvedjen a többivel szemben.

Egy szóval a két jeles udvarló a jó tulajdonságoknak mindama fájával bőven el volt látva, a mik az ilyen kis lányok előtt gyűlöletessé tehetnek egy embert.

S komolyan állíthatom, hogy Pannika mind a kettőt szívéből gyűlölte. Oh az borzasztó dolog, ha valakit egy kis leány gyűlöl. Ki van téve az ember a kis nyelv minden csipkedéseinek. (Tapasztalt embernek állítása szerint sokkal rosszabb bármely csalánnál vagy akármily viperá csipésénél.)

Hanem a nagy gyűlölet Pannikát azért nem tartóztatta abban, hogy az ezredes urtól elfogadjja a szalonzukrot (biztos forrásból tudom, hogy az ezredes ur félhavi gázsija a cukrász boltba vándorolt) és hogy a tanár ur tearózsáit tűzze pihegő keble fölé, ha bába megy.

A két udvarló különben, ha összekerült Pannika udvarában, erősen szidta az egymás foglalkozását. A tanár ur egyszerűen arra is ráadta a fejét, hogy egy általa feltalálható léghajó tervét mutatta be a társaságnak, a mely örökre leszorítja a szereplés szinpadáról. Az ezredes ur persze dühbe jött s mindjárt kifejtette, hogy a jog csak lári-fári. Csak a békében van valami csekély értelme, de a háboruban nem kérdezik, mi szabad és mi nem szabad. No az ilyen veszekedés nem tartozik éppen az utolsó mulatságok közé. Pannika jót mulat rajta, de azért, ha a két jó ur nincs ott, kis kacsoját a Józsi jogászyeknek nyujtja kécsókra, a mit viszont ez nem ad az egész világ minden élvezetért.

Egy délután, mikor tudta Pannika, hogy a másik két ur legföljebb csak későn jöhet el, mert Józsit a világról sem engedte volna a nyilvános versenyben részt venni, a jogász gyerekkel nagyon komoly diskurzust folytattak a kerti lugosban.

— Higgye el Pannika — szolt Józsi — hogy az ügyvédi vizsgán megbukom.
— Maga csaci! Olyan bizonyos?
— És éppen maga tanárja fog elbuktatni.
— Annál vizsgálják?
— Nála.
— No majd protegálok. Nyugodt lehet. Itt tartom a kezembem. — S dicsekedve nyujtotta ki parányi markát.

A Józsi gyerek felugrott s valami gyanus mozdulatot tett, a mit Pannika nyilván ismert már.

— Megálljon. — Kiment a lugosból s körül nézett. Azután visszatért s nyugodtan mondta:
— Nincs veszély. — Pannika erre oda nyujtotta rózsás ajkát a Józsi gyereknek, a ki szerelmesen csókolta meg.

De ne hogy valaki megbotránkozék a Pannika viselétén, hát megmondom, hogy nem az első eset ez, mert Pannika már régi praxisból tudja, hogy kell ilyenkor viselkedni. Sőt azt is megsugartom, hogy már az első alkalommal sem jött valami nagy zavarba, a mi nagyon jó világításba helyezi lélek-jelenlétét.

A jogász gyerek aztán kotródott is, mert a tanár ur köhögését hallotta az udvaron.

Pannika komoly arcczal lépett a tanár ur elé. Csak a szemhéja volt egy kissé piros, a mi egy

fiatal embernek rögtön feltűnt volna, de az ilyen öreg könyvmoly, mely csak akkor veszi észre a falat, mikor már beleütközött.

Egy két banális bók elfogadása után Pannika megindította az ütközetet a tanár ur ellen.

— Tanár ur nem is tudja, hogy mennyi bajom van a jó szivem miatt.

— Pedig aranyos szív — sietett a tanár ur bókolni.

— De mondhatom, annyi bajom van vele.

— Hogy-hogy?

— Mindenkit megsajnálók s azon vagyok, hogy segítsek is rajta.

— Az a legnemesebb erény!

— Igen ám, de mindig olyan kiállhatatlan helyzetbe kerülök, mint a milyenbe most vagyok. Igértém valamit és...

— Talán, nem lehet megtartani?

— De meg lehet, hanem nem szeretek kérn.

— Oh kérem! A kérőknek megadatik, a mit kérnek. Különösen, ha szép nő könyörög. En egy szép nőnek a kérését nem tudnám megtagadni.

— Azt rég tudom s épp a tanár ur jó szivére akarok hivatkozni.

— Kérem, rendelkezék velem.

— Csak kérem fogok. De kezdjük előről. A minapi juristabalon megismerkedtem egy nagyon rokonszenves jogászyal. No már, a mennyire egyszeri látásra meg lehet egy embert itélni. És szegény nagyon panaszkodott, hogy drukkol az ügyvédi vizsgától.

A tanár ur érezte, honnan fuj a szél s kínos krákgogás után mondta:

— Hja, hja, az ügyvédi vizsga nagyon nehéz.

— Éppen azért fél ő is tőle. De azt hiszem, lehet rajta segíteni, ha a tanár urak jó indulattal vannak. Azért kérem a tanár urat, mert tanár urtól fél legjobban.

— Hát olyan ijesztő vagyok én?

— Oh nem! Csak ismeri tanár ur szigorúságát.

Nagyon kérem tanár urat legyen előző.

— Talán melegebben érdeklődik a fiatal ember iránt?

— En? Oh nem! Csak a jó szivem visz rá.

— Hát majd csak megteszik, a mit lehet.

— Nagy hálaa kötelez tanár ur s az én há-lám örök és olthatatlan.

A tanár ur rejtélyesen mosolygott.

— Hogy hívják azt a fiatal embert?

— Várjon csak! No ni talán el is felejtettem a nevét. De nem! Szőke Józsefnek hívják.

Felejtyezte a nevet a jegyzőkönyvébe, a mi tudvalevőleg a tanár uraknál már jelent valamit.

A Józsi gyerek letette az ügyvédi. És uram, istenem mit nem tesz egy diploma?! A papának és mamának nem volt többé Józsi ellen semmi kifogása. (Nem merem nyíltan kitenni, hogy e bele-egyezés kieszközlésében nagy szerep jutott a Pannika szép szeméből pataként alázuható könnyzápornak.)

A Józsi gyerek sohasem érezte magát olyan boldognak, mint mikor az eljegyzési kártyákat ment megrendelni.

De viszont határozottan állíthatom, hogy a tanár urat sem fogta el egész életében oly ádáz harag, mint mikor az eljegyzési kártyák egyikét megkapta. Először felpozította magát, hogy vén számar létere — az ő kifejezése — rá ment a lépre, aztán pedig fejébe csapva a kalapot, ment Pannikát kérdőre vonni.

Pannika mosolyogva fogadta:

— Nos tanár ur, reményilem, eljön az eskü-vőmre.

A tanár ur szemrehányó hangon szolt:

— Pannika nagysád, hogy tudott...

— Hogyan?

— Azt mondta, hogy semmi köze ahhoz a...

— Tanár ur, ha megmondom az igazat, ugye elbuktatja? Ncs-hát...

A tanár ur okos ember volt. Belátta a dolgot s szónéklül távozott.

As ezredes urral már egészen másként ment a dolog. Először párbajra akarta hívni a Józsit, a hol bizonyosan megöli (ha ugyan nem történik megfordítva, mert mi tőrés-tagadás az ezredes ur kezét már jócskán bántja a csuz), de meggondolta, hogy egy ilyen ujdonsült ügyvéddel egy olyan vén harctzi medvének (még ugyan sohasem volt tűzben, de elképzelte, hogy ő ott okvetlen medve lesz) nem érdemes verekedni.

Második pontul a legényét futtatta a czuk-

rászhoz, hogy egyszer s mindenkorra szüntesse be a cзуkeri szállományokat. Hogy pedig valakin mégis kitöltsé a haragját, az nap négy katonát köttetett ki, a kik rendes körülmények között csak négy-öt napi kaszárnya áristomot kaptak volna. Szegény katonák!

G. K.

Törvénykezés.

Kereskedők harcaza.

Ismeretes már a közönség előtt az a járás-bíróság előtt megfordult ügy, a melynek előzményei abból állanak, hogy *Steininger* Sándor bizonyos ellopott selyem kendőkkel kapcsolatosan *Webermann* Jakab és nejeéről nem a leg-hízelgőbb dolgokat mondotta, úgy hogy a járásbírósnál panaszt tevő *Webermann* kérelméhez képest a bíróság *Steininger* Sándor kereskedőt el is ítélte.

Miután azonban *Steininger* ez ítéletbe nem nyugodott bele, felebbezése folytán meglepő fordulattal állott be.

Az ügy ugyanis a budapesti kir. ítélőtáblához került, mely a rigalmazás és becsületsértés vétsége iránt indított eljárását *felfüggesztette*, ellenben a lopással vádolt segédék s az orgazdasággal vádolt *Webermann* Jakab és neje ellen vizsgálatot rendelt. Ez újabb tárgyalás hófőn reggel 9 órákor tartatott meg *Schilling* Ede aljárás-bíró hivatalos helyiségében. *Steininger* Sándort dr. *Krauss* Zsigmond képviselte, *Webermann* Jakabot és nejét pedig dr. *Csöppenszky* Mihály, a kit a két lopással vádolt segéd szintén védőül mevezett meg a tárgyalás megkezdése előtt. Dr. *Krauss* kéri a vádlottak elkülönített kihallgatását, de a bíróság a kérelmet mellőzi, mire az semmisségi panaszt nyújt be.

Braun Sándor 25 éves izr. val. kereskedő segéd azzal vádoltatik, hogy a múlt évben, mint *Webermann* alkalmazottja, egy az üzletben árult kínáló igénykötőt selyemkendőt lopott, melyet azután társával, a szintén *Webermann* üzletében levő *Deutsch* Bélával főnökének eladott. *Braun* ezt kerekén tagadja, sőt azt állítja, hogy midőn ez a terhelt rótt cselekmény elkövetetett volna, ő akkor már nem is volt Székesfehérváron, mert még az 1896. év decz. havában eltávozott.

Dr. *Krauss* erre egy levelezőlapot mutat be, melyet *Braun* Budapestről írt *Steininger*nek, kit arról értesít, hogy ha a selyemkendős ügyben felvilágosítást akar, jöjjön fel Budapestre, és ki is jelölte a találkozó helyet a „Marokkó” kávéházban.

Vádlott a levélre megjegyzi, hogy azt ismeri, miszerint a levelet ő írta, de a felvilágosításra vonatkozó ígéretet nem vette komolyan, mert azt csupán „per heczca” intézte *Steininger*hez. (Derültség.) Mint hallotta *Steininger* fel is ment a találkára, de ő tájékkára se nézett a „Marokkó”-nak.

Megemlíti még, hogy ötlet *Steininger* ma reggel megvesztegetni próbálta. Ugyanis azt ígérte, hogy ha a selyemkendő történetére vonatkozólag valami utbaigazítást mond, pl. hogy az utazó a kendőt tényleg ott hagyta a boltban, akkor ő 30 írt pénzbeli jutalom kívül még kitűnő állást is szerez neki.

Steininger beismeri, hogy beszélt a vádlottal, de csupán arra kérte, hogy az igazat mondja meg a bíróság előtt.

Deutsch Béla a második vádlott szintén tagadja, hogy ő bármit is lopott volna, de arra sem emlékszik, vajjon *Braun* lopta-e a kendőt, ugyancsak nem emlékszik már a multkorai tanuvallomására sem, a hol a jegyzőkönyv szerint egészen másképen nyilatkozott, mert akkor a bíróság s a védő ügy megzavarták, hogy azt sem tudja mit beszélt.

Webermann Jakab a bíró kérdésére be-mondja, hogy hevesmegyei születésű.

Dr. *Krauss*: Mindjárt gondoltam, mert olyan heves természetűnek látszik.

Schilling bíró: Figyelmeztetem az ügyvéd urat, hogy az ilyen tréfás megjegyzésektől tartózkodjék.

Webermann a további kérdésekre felelve tagadja egy a lopást, mint a terhelt rótt orgazdaságot. Ugyanilyen értelemben felel neje is.

Reich Miksa tanu előadja, hogy a mult év augusztusában Budapesten találkozott *Braun*nal, a ki egy levelet mutatott neki, melyet *Webermann*-irt hozzá. *Webermann* azt írja a levélben *Braun*nak, hogy perelje be *Steininger*t, mert azt állítja róla, hogy egy utazótól kendőt lopott, *Braun* azonban a tanunak azt mondta, biz ő nem pórla be *Steininger*t, mert ugys igazat állít. Tényleg elemelte a selyem kendőt s az árát meg is osztotta *Deutsch* Bélával, de hogy ki vette meg, arra nem emlékszik. *Braun* egy levelet is akart intézni *Steininger*hez, hogy ha 30—40 írtot hajlandó neki fizetni, az esetben elmegy tanunak, de ő (*Reich*) erről lebeszélte. *Braun* ez egészet mesének mondja, de *Reich* fenntartja vallomását.

Berger Béla tanura *Webermann*ék megjegyzi, hogy tanut ők ugyanazon időtáiban elkergették az üzletből, mert nyakkendőket lopott, ezt tanukkal igazolhatják. Sőt *Braun* a ki akkor még náluk volt, meg is pofozta őt.

Berger (ingattottan közbeszó): Ez pofozott meg engem? Hiszen összetörném a csontjait!
Braun (mely megvetéssel): Te esirkefogó!
Dr. *Csöppenszky* a tanu mellőzését kéri.

Dr. *Krauss* ez ellen tiltakozik, ugyancsak ellenzi a tanu ellen bejelentett terhelt tanuk kihallgatását is, azonban a bíróság elrendeli azok megidézését, mire dr. *Krauss* semmisségi panaszt nyújt be, egyuttal *Steininger* részéről ő is még egy csomó tanut kér megidézetteti.

A tárgyalás folytatására újabb határnap fog kitűzteni.

— Borkóstolás. *Tömör* Mihály szegény ember volt, de azért a bort szerette, s mivel magának nem termelt, hát ügy segített a dolgon, hogy el-ellátogatott a seregélyesi püspöki uradalom pinceszéjébe. Ugy gondolkodott, ha ő egyszer-mászor maga felé fordítja a csapot, azért marad még ott elég, hát mért ne csináljon olykor jó napot a szegény eselédember, azért nem is furdalta a lelkiismeret. Utóbb már szinte tulajdonjogot kezdett formálni a püspök boraira s ha néha napján disznótorba hívták, a szives vendéglátás némi csekély viszonzásaképpen rendszeren egy-két liter borral járult a lakomához. Azonban az efféle vállalkozásoknak rendszeren gonosz vége szokott lenni, így esett, hogy *Tömör* Mihályt is rajtaesíték és idegen vagyon rongálása, azaz hogy helyesebben tilos borkóstolgatás vétsége miatt 8 hónapi szárazpinco-lakásra kárhoztatták. Az ítéletet a kir. tábla is megerősítette.

Közgazdaság.

Bortermelők szövetezése.

D. J. aláírással a „Borászati Lapok” egy munkatársa nem régiben a hitelszövetkezeti törvényjavaslatot tárgyalván, reá mutatott arra, hogy különösen a bortérkeztetés szabályozása és viszonyainak kedvezőbbé tétele érdekében igen üdvös volna, ha a bortermelők alkalmas alakban vidékenként vagy járásonként szintén hitel vagy érkeztítési stb. szövetkezetet alkotnának, illetve szövetkezetekbe tömörülének.

Teljesen osztom részéről is a szobán forgó ezekben kifejtett indokok és irányelvek helyességét s nem is szándékozom azokhoz sem hozzátenni, sem azokból talán elvenni semmit; engedjék meg azonban a lapok tisztelt olvasói, hogy részemről a szövetkezés előnyösségének, sőt előadhatlan szükségének még egy másik oldalára is reá mutassak; s ez az esetleges kényszer szőlőeladások szabályozása és helyes mederbe terelése, mely kérdés eddig tudtommal még semmiféle rendezésben sem részesült, pedig rövid időn előreláthatólag égető kérdéssé leend.

Tudjuk ugyanis, hogy a szőlők felújításának előmozdításáról intézkedő 1896-ik évi V-ik törvényozók rendelkezése szerint a szőlő-felújítási kölcsönben részesült azon termelők szőlői, kik az esedékes részleteket befizetni, illetve törleszteni nem képesek, eo ipso, már a törvény rendelkezései szerint is végrehajtás, illetve eladás alá bocsátatnak, Nagyon valószínű azonban, hogy hasonló sors fogja érni azon szőlők nagy részét is, melyeknél az előirt

művelési szabályok be nem tartása miatt a kölcsönt az agrárbank részéről lejárat előtt felmondani lesznek kénytelenek, továbbá nemkülönbön azok egyrészt is, hol az örökösödés vagy eladás útján való birtokátváltások néha igen bonyolult kérdései jelentkeznek. Sőt van még a kényszereladásoknak egy negyedik fajtája is: t. i. mikor a szőlőnek előrvezettségét a szőlő birtokosának majd egyéb hitelezői kérelmezik. És különösen a kényszereladások ez utóbbi fajtája az, melytől legjobban félek, mert tág teret nyit az embertársai szorult helyzetére leselkedő sötét lelkű spekulációknak.

Nem kell ugyanis egyéb, minthogy egy *Shylock*-féle jellem csak egy pár száz forint váltó, vagy betáblázott kölcsönt adjon valamely szegényebb szőlőfelújítási kölcsönrel is terhelt termelőnek s ezután ússzon be egy rosszabb év, (az ilyenek pedig kitűnő szimattal mindig ilyenkor szokták nyújtogatni karmaikat) vagy szálljon le a borok ára s a szegény termelő, kinek a felújítási kölcsönt is törleszteni kell, termése is kevés, vagy csak rosszul volt értékesíthető, bizonyára mihamar fizetésképtelenné lehet; s akkor előáll az uszorában dolgozó ur s árvereztet, hogy potom pénzen — más termelőnek sem igen lévén a rossz év miatt heverő pénze, s így vásárlókedve — ő arassa le másnak sok fáradsággal megérlelt gazdag termést.

Mert igaz ugyan, hogy törvény szerint első sorban is az agrárbank követelése elgittetik ki s igaz az is, hogy az eladással talán annyi sem fog befolyjni, hogy ez fedeztessék s így az árvereztető saját követelése fejében tulajdonképpen mit sem kap; de mégis bő jutalmat fogja lelmi fondorlatos számításának abban, hogy becsértéken sokkal alul veszi át vagy véteti át az eladott szőlőt. Előreláthatólag ugyanilyen szerepük lesz ez árverési hiénáknak a kényszereladások többi fájánál is.

Hogy ez nem agyrém, bizonyítja az, hogy az effajta szájból már is gyakran hallani a stereotyp megjegyzést: minek telepitsek drágán és kockázattal; annak idején sokkal olcsóbban meg fogom vehetni a már biztos és kész szőlőt!

Nos ennek nem volna szabad bekövetkeznie; egy nemes lélek sugalta, ambicióznos és az emberbarát érzelmek legszebb virágjából gyümölcsöző éretet törvényes intézkedésünknek, melynek valóra teljesítésénél az ország áldozatkészsége vetelkedik — nem szabad a gaz számítások sikereinek újabb forrását szolgálnia: van már ezeknek terük így is elég!

Amde az a kérdés, hogy ennek hogyan vehetnék elejét?!

A törvény nem ad reá módot, mert eljárásunk törvényes formák között mozog, de ott van azonban a társadalmi akció: ez már üldöző fegyverünk lehet. Alkossunk ugyanis borvidékenként termelői szövetkezeteket. E szövetkezek azután egyebek, pl. fogyasztási és értékesítési teendők mellett tegyék feladatukká azt is, hogy minden bármily okból kényszer-eladás alá jövő szőlőnél annak legalább minimális becsértékéig saját számlájukra rendszeres vevőként jelentkezzenek. Különösen azoknak ajánlom ezt, kik maguk is szőlőkölcsönrel terhelték, mert ezek kölcsönük 1/15 részéig a kényszer-eladásokban maguk is anyszgilag is érdekelve vannak; de ajánlom a többi termelőnek is, mert ily eljárás feltétlenül emeli az összes szőlők értékét s hiába; mindnyájunkat érhet baleset! — esetleg javára lehet (pl. zavaros örökösödés esetén) a legrendezettebb vagyoni viszonyoknak örvendő termelőnek is.

Véleményem szerint még kockázattal és áldozattal sem járna a dolog, sőt ellenkezőleg valószínűleg meghozná tisztess kamatait. Mert akár eladná a szövetkezet, az így esetleg rajta maradt szőlőt, akár saját számlájára tulajdonban kezeltetné, bizonyos, hogy mindig meg fogja kapni a becsérték szerinti kamatot s a költségek fedezetét.

Mivel pedig az államkincstárnak is nagy anyagi és még nagyobb erkölcsi é. deke fűződik ahhoz, hogy a szőlők jó kezében, eredeti telepitők vagy azok családjainak birtokában maradjanak; nem kétem, hogy kormányunk is éppen oly jó indulattal és ember-

baráti készséggel járna e szövethozóknek is kezére, mint annak idején tette, mikor a fent hivatkozott törvény létesítése iránt intézkedett; sőt meg vagyok győződve, hogy nem táplálók túlkott reményeket, ha azt hiszem, hogy kész lenne ily szövethozók támogatására irányuló újabb törvényes intézkedések tételére is.

* Hazafiság és buza ára. *Leiter S. József* ur és társai, a kiknek sikerült a buza árát Csikágóban és ez uton az egész gabonapiacra arra a hallatlan nagyságra emelni, melyen állott, élénk kritika tárgya a nyugati államok szaklapjaiban. Az ár utolsó emelkedése körülbelül összesen a háburu megindításával a bizonyos, hogy a *corner* urai számítottak arra, hogy a háburu emelkedő buzaszükséglettel fog jarni. *Leiter* urék tehát zsebrevágják a yankeek lelkesedésének vámját s a kereskedelemnek szabadságát kihasználva, szabadon halmozzák föl a milliókat. A közvélemény velük szemben tehetetlen, pedig mindenki tudja, hogy ezek a közjó ellen dolgoznak. A most történtek egyébiránt két nevezetes mozzanatot idéztek föl Európában. Az egyik az, hogy az olasz és francia kormányok beszüntetvén a vámszedést, az Angliába várt küldemények francia és olasz piacokra irányítottak, bár a mint kimutattuk, az ár érzékeny csökkenését így sem idézték elő. A másik számbaveendő esemény *Kanitz* grófnak a porosz képviselőházban bejelentett interpellációja, a mely utalással arra, mily veszedelemmel járhat az, ha háburu esetén a spekulánsoknak módjukban lesz a buza árát megszabni, fölvilágosítást kér az iránt, vajjon szándékozik-e a kormány egy jövőbeli háburu esetén a szükségletet már eleve fedezni s a gabona tulságos megadóztatása ellen lépéseket tenni?

Mű-selyem-szövet

festőde és vegyszeti ruha-tisztító intézet.

Sz.-Fejérvár, Sot.-István-utca 3. sz. a.

a Sz.-István templommal szemben.

Minden e szakmába vágó ruhaneműek

UJRA FESTÉSRE + + + +

+ + + vagy TISZTÍTÁSRA

egy a legfinomabb szőrmék, glacze keztyűk stb., csipke függönyök vagy bármilyen tárgyak elvállaltatnak.

Gyászruhák

haladéktalanul a legjutányosabb árban, felelőség mellett eszközöltetnek.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve kész szolgálja

Papp Károly.

NYILT-TÉR. *)

Szerkesztőségünk részére augusztus 1-jére egy 3—4 szobás lakást keresünk. — Ajánlatokat a szerkesztőségbe kérjük.

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Egy három szobás

utcai lakás
BOLTTAL
és egy udvari lakás

1-ső augusztusra

Kiadó!

VÁSÁRTÉR 25-İK SZÁM ALATT

Morstadt A.

VENDÉGLŐS URAK FIGYELMÉBE

legujabb szerkezetű

SÖR és BORKIMÉRŐ KÉSZÜLÉKEK

egyszersmind

jégszekrények nagy jégmegtakarítással.

Ezen készülékkel egy hordó sör (Pilseni is) több napon át az utolsó pohárig jég hidegen és kristály tisztán mérhető.

Különlegesség: törvényesen védett, **Universál Sör és borkimérő asztal**, erős zinkbadog burkulattal mosóedénnyel, hűtőszekrényvel, ételneműeknek stb. Kívánatra vezeték közvetlen a pinczéből. Folyékony szénsavval vagy tiszta légnyomással. Csinos kivitel, olcsó ár.

Dr. WÄGNER ÉS TÁRSAI

egyesült gyárak mint betéti társaság

BUDAPEST, TINODY-UTCA 3. SZÁM, a Gizella gözmalom mögött.

Arjegyék ingyen és bérmentve.

BUTORVÁSÁRLÓK FIGYELMÉBE!

SIMON LAJOS

asztalos és kárpitos butorraktára,

SZÉKESFEJÉRVÁR, Kossuth-utca 6. szám (a posta átellenében.)

Ajánlja a n. é. helybeli és vidéki közönségnek saját készítményű butoraival berendezett üzletét, hol dus választékban kaphatók fényezett és matt háló-, ebédlő és szalon szoba butorok, továbbá

Diványok és ottományok

mindenféle alakban. Képek, fali és pipere tükrök, márvány és falappal. Ebédlő és nádszékek, függönytartók, matracok, lószőr és tengerifüvel tömve — a legolcsóbb árban kaphatók. — Továbbá elvállal mindennemű **asztalos és kárpitos munkák javítását és átdolgozását, új butorok készítését a legujabb divat szerint.** Ugyazint ruganyos matracok és rolletak készítését

a legjutányosabb áron gyorsan és pontosan teljesít.

STEININGER SÁNDOR divat-, vászon- és szőnyeg-üzletében

Székesfejérvár, (Pollák cipésszel szemben)

a tavaszi idényre a legdivatosabb női szövetek, női és gyermek felöltők megérkeztek és azok meglepő olcsó árakért adnak el.

Vászoneműekben szintén nagy választék.

1 vég vas vászon 30 rófös kitűnő minőség ezelőtt 7 frt 50 kr	most 4 frt — kr.
1 „ kanavász 30 „ „ „ „ 7 frt 50 kr	most 3 frt 80 kr.
1 „ Rumburgi 50 „ „ „ „ 25 frt — kr	most 8 frt 50 kr.

Kérem a tisztelt közönség szives pártfogását, az elismert szolid és jutányos kiszolgálásról már előre is biztosíthatom.

Tisztelettel

STEININGER SÁNDOR.

Haszonbérbeadási hirdetés!

A Knapfer András-féle pusztá-zámori plebánia alapítvány tulajdonát képező Érd község határában fekvő ugynevezett „ANDRÁS TANYA”, mely mintegy 136 hold földből áll, az összes gazdasági épületekkel és belsősséggel együtt, 1898. évi október hó 1-ső napjától kezdve hat egymásutáni évre haszonbérbeado.

A haszonbérlet feltételeiről alulírott szóval, vagy levélbeni kérészközlésre levélben a kívánt felvilágosításokat megadja.

Felhívom a haszonbérleti szándékozókat, hogy haszonbérleti ajánlataikat folyó évi június hó 15-ig írásban alulírott beadni sziveskedjenek.

Kelt Székesfejérvárott, 1898. május 13.

Dr. SZABADY JÓZSEF,

egyházmegyei ügyész,

Székesfejérvár, megyeháztér 2. szám.

Kölcsönt kér!

Egy állami szolgálatban álló jó fizetéssel igen biztos feltételek és rendszeres kamatra óhajt 200 frt kölcsönt felvenni. — Czime megtudható a kiadóhivatalban.

Kossuth Lajos KESERŰVIZ

a leghasznosabb és legkellemebb minden ásványvíz között.

Kapható minden jobb ásványvíz- és fűszerkereskedésben.

1 láda 25 üveg ára. . . . . 2 frt 50 kr.

11 láda . . . . . 25 frt — kr.

Vegyelemezve és ajánlva a bel- és külföldi legnevezetesebb orvosi tekintélyektől.

FRIS TÖLTÉS MINDÉG RAKTÁRON.

Iroda és raktár:

FLEISCHMANN VILMOS, Budapest,
Csengeri-utca 52. szám.

Képviselők Magyarország minden nagyobb városában kerestetnek.

PSEPHOFER J. „Vértisztító pilulái”

ezelőtt „egyetemes pilulák” neve alatt;

ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacso csodás hatásként ezerszeresen b. nem bizonyították volna.

Evtizedek óta ezen labdacso általános elterjedésének örvendenek és alig van család, melyben ezen kitünő háziszertől készlet nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacso háziszertől ajánlottak és ajánlatnak, minden oly bajknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epesavak, májbajok, kólika, vértelenségek, aranyér, bételenség, a hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vörzsegyeség és az abból eredő bajoknál is, így: sápkórnál, ideges ségből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacso olyan szerelden hatnak, hogy a legesélyesebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengé. b egyének, sőt még a gyermekek is minden aggodalom nélkül bevehetik.

Ezen „vértisztító pilulák” valódi minőségükben egyedül Pserhofer J. gyógyszer-tárában „az arany birodalmi almához” Singerstrasse 15. szám, Bécsben készítettek. Egy doboz ára 15 darab pilulával 21 kr o é. Egy tekeres 6 dobozzal 1 frt 5 kr. A bér előleges be-küldése mellett ára bérmentes megküldéssel: 1 tekeres labdacso 1 frt 25 kr, 2 tekeres labdacso 2 frt 30 kr, 3 tekeres labdacso 3 frt 35 kr, 4 tekeres labdacso 4 frt 40 kr, 5 tekeres labdacso 5 frt 40 kr, 10 tekeres labdacso 9 frt 20 kr. Egy tekeresnél kevesebb nem küldetik.

NB. Nagy elterjedésüknek forra ezen pilulákat legkülönbözőbb al k és név alatt utánozzák; azért figyelemetünk mindenkit, hogy világosan „Pserhofer J. vértisztító pilulái” kérije és csak azokat tekintse valódiaknak, melyek használati utasítása Pserhofer J. sajátkezű aláírásával van ellátva s a melyek a dob zördök feliratán ugyanazon névaláírással veres nyomásban van ellátva

A számtalan levél közül, melyekben e pilulák fogyasztói a legkülönbözőbb és legfolyosabb betegségek után visszaavart egészségükért hálat mondanak, csak néhányat írjunk ide azou megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki csak egyszer használta e pilulákat, azokat tovább ajánlja.

Köln, 1893. április 30.

Igen tisztelt Pserhofer ur! Legyen oly szives, küldjön ismét az ön föltűnő hatáson vértisztító labdacsoiból 15 tekeresnek utánvét mellett. Egyszersmind fogadja legmelyebb köszönetemet az ön csoda erejű labdacsoiért. A gyök kiváló tisztelettel Pawlistik Ferenoz, Köln, Lindenthal.

Hrasche, Flódnik mellett, 1887. szept. 17. Tekintetes ur! Valóban az Isten szent akaratára volt, hogy az ön labdacsoi k-zemhez jutottak, s jelenleg megírom önnek azok eredményét; gyermekem meghaltam, úgy hogy dolgaimat már nem voltam képes végezni s ezota már bizonyára rég meghaltam volna, ha az ön csodálatra méltó labdacsoi meg nem mentenek. Az Isten áldja meg önt ezerszeresen érte. Hisz m, hogy az ön labdacsoi tökéletesen ki fogják gyógyítani, mint a hogy másokat is meggyógyított. Kniffo Teréz.

Bécs-Ujh. 16, 18. 7. decz 9.

Tekintetes ur! Legforóbb köszönetemet fejezem ki önnek 60 éves nagyáném nevében. Öt évig szenvedett idült gyomorhurut s vízkórban. Az élet már csak kín volt a nézve s valóban egészen le is mondott az életről. Velétlenül valahogy az ön kitünő vértisztító labdacsoiból egy dobozzal jutottak kezeihez

Apesi növényliker

Bernhard O. W.-tól Lindaucan, mindennemű gyomorhaj ellen. Egy palack ára 2 frt 60 kr., egy fél palack 1 frt 40 kr., 1/4 palack 70 kr.

Amerikai köszvénykenőcs

legjobb szer minden köszvényes és csuszos baj, nevezetesen hátyerincsbaj, tagszagatás csipőháttal, féldahai fájórcs, ideges fogfájás, lefájás, fülzaggatás stb. ellen 1 frt 20 kr.

Angol csoda-balsam, 1 üveggel 50 kr.

Fagy-balsam

Pserhofer J.-tól. Évek óta legbiztosabb szernek van elismerve mindennemű fagybajok és idült sebek stb. ellen. 1 tégely 40 kr. Bérmentes megküldéssel 65 kr.

Stoll Kola készítményei

a gyomor és icégek legkitünőbb erősítő szere.

Kola Elixir vagy bor

1 liter 3 frt, 1/2 liter 1 frt 60 kr., 1/4 liter 85 kr.

Golyva-balsam

a legmegbízhatóbb szer a golyvánál, 1 üveggel 40 kr. Bérmentes megküldéssel 65 kr.

Élet-Eszencia (prágai cseppek)

megromlott gyomor, rossz emésztés, mindennemű altesti bajok ellen kitünő háziszert. — Egy üve, csak ára 22 kr. 12 üvegeske ára 2 frt

Az itt felsorolt készítményeken kívül még az összes magyar lapokban hirdett valamennyi bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek készletben tartanak s netalán a raktáron nem levő czikke kivánatra pontosan s legjutányosabban beszereztetnek.

Megküldések posta útján a pénz előleges beküldése mellett a leggyorsabban teljesítettek; nagyobb megrendelések az összeg utánvétele mellett is.

PSEPHOFER J. gyógyszerész „zum goldenen Reichsapfel”

Valódiaknak egyedül csak azon labdacso tekintethők, melyeknek használati utasításai Pserhofer J. névaláírással vannak ellátva, melyek mindén doboz tetején ugyanazzal a névaláírással bírnak veres nyomásban.

Jegy- és mintavédelem biztosítva. Utánzatok szigoruan fenyítettek.

s annak huzamosabb ideig való használata után teljesen felgyógyult. Teljes tisztelettel Weinzettel Jozefa.

Eichengrarament, Gföhl mellett, 1893. márcs. 27.

Tekintetes ur! Alulírott tisztelettel kérem, sziveskedjék az ön hasznos és valóban kitünő labdacsoiból számomra ismét 4 tekeresessel megküldeni. Nem mulaszthatom el egyszersmind, hogy ezen kitünő labdacso beces voltát illetőleg legmelyebb elismerésemnek ne adjak kifejezést s azokat, hol csak szerit tehetem, mindentűn a legmelegebben fog szentvédő emberfársimnak ajánlani. Ezen köszönetnyilvánításomnak tészése szerinti nyilványos felhasználását pedig ezenel rendelkezésére bocsátom. Mély tisztelettel: Hahu Ignátz.

Gotschdorf, Kolbach mellett oszt. Szilézia, 1886 okt. 8.

Tekintetes ur! Tisztelettel felkérém önt, sziveskedjék az ön egyetemes vértisztító-labdacsóiból egy 6 dobozzal álló tekereset megküldeni. Egyedül csak az ön csodálatos labdacsoinak köszönhetem, hogy gyomorhajomból, mely öt éven át gyötört, megszabadultam. Nem is fog nálam ezen labdacso sohasem hiányzani s tekintetességnek pedig ezenel a legmelegebb köszönetemet fejezem ki. Legmelyebb tisztelettel Zwickel Anna.

Por lábizadás ellen.

Ezen szer eltávolítja a lábizzadást és az abból származó kellemetlen bü t A lábbelit kíméli és ártalmatlan szernek van bebizonyulva. Egy doboz ára 50 kr. Bérmentes megküldéssel 75 kr.

Keskeslevelű utifü-nedv

általános ismeretes kitünő háziszert a hurut, rekedtség, görösös köhögés stb. ellen 1 palack ára 50 kr. Két palack bérmentes megküldéssel 1 frt 60 kr.

Tannoehinin-hajkenőcs

Pserhofer J.-tól, évek óta az orvosok által valamennyi hajnövsztő szer között a legjobbnak elismerve. 1 csinosan kiállított nagy szelence ára 2 frt.

Egyetemes-tapasz

prof. Stendelfől a vágott és sairt sebek ellen mindennemű roszindulatú gyűlések ellen, míg az időnként kifakadó idült lábdagánatok ellen is, a körömméreg ellen, a sebes- és gyulladásoos mellék, mind-n ezekhez hasonló bajok ellen sokszorosan jónak bizonyult. Egy tégely 50 kr. Bérmentes megküldéssel 75 kr.

Egyetemes tisztító-só

Bullrich A. W.-tól. Kitünő háziszert a megzavart emésztés minden következményei, u m. fejfájás, szédülés, gyomorgörös, gyomorhív, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 frt.